

Yokluk yerine Cehennem lütüftür

“Yokluk ile Cehennemi nasıl mukayese edebiliriz? Kur’ân’da kâfirlerin Cehennem’den kaçarak toprak olmak isteyecekleri yazıyor. Üstad Said Nursî Hazretleri de ‘Cehennem de olsa beka isterim’ diyerek, Cehennem de olsa hayatın ve bekanın yokluktan daha tercihe şayan olduğunu söylüyor. Öyleyse, kâfirler neden Cehennem’den kaçarak toprak olmak istiyorlar?”

Cehennem, tövbe kapısıyla Allah’a sığınmayanların uğrayacakları azap yurdudur. Yokluk ise, hakikati olmadığından, Kur’ân’da bulunmayan hayalî bir kavram. Varlığın hayalî zıttı.

Kur’ân’da Cehennem vardır; ama yokluk yoktur. Oysa ateizm denilen ve bir zamanlar nesilleri büyü kucagında mahvetme eğilimine giren felsefî cereyan “yokluk inancı” temeline dayanmaktaydı. Ölüm bir yokluktan onlara göre. Öldükten sonra hayat yoktu; hiçbir şey yoktu! Her şey bu gördüğümüz dünyadan ibaretti! Bu yokluk inancı bütün sorumlulukları yerle bir ettiğinden, genç nesillere bir süre cazip geldi ve getirdiği ahlâksızlıklarla dünya toplumlarını bir süre bulandırdı. Fakat bir dine bağlı olmanın ve sorumluluk duygusuyla yaşamamanın, dinsiz ve inançsız yaşamaya göre çok daha üstün bir anlayış olduğundan emin olan insanlık çabuk uyandı ve bu yok oluşun daha fazla barınmasına ve nesilleri yok etmesine fırsat vermedi. Bu çerçevede Hıristiyanlarla Müslümanlar arasında, “Yeter ki bir dine inansın; inançsız olmasın!” fikri etrafında muhtelif yakınlaşmalar yaşandı.

İşte ahir zaman tahribatlarının her türlü ahlâk boyutunda olduğu gibi, inanç boyutunda da şiddetle yaşandığı dehşetli günlerde, Kur’ân’dan aldığı ilhamla yokluk kavramının ne bahtsız ve dehşetli bir fikir olduğunu, gerçekte yokluğun olmadığını, ölüm öncesinde de, ölüm sonrasında da hayatın ve yaşamamanın esas olduğunu, ölümün yokluk olmadığını, ebedî hayata bir geçişten ibaret olduğunu¹ dünyaya haykıran Bedüzzaman Saîd Nursî, risâlelerinde yokluk ile varlığı çeşitli yönleriyle mukayese eder ve Cehennemde de olsa var olmanın yokluğa nazaran bir rahmet ve lütuf olduğunu,² varlığın yaratıcısı olan Cenâb-ı Hakkın zulümden münezze

olduğunu, hayatta nasıl “varlık” esas ise, varlıkta da “ebedî saadetin” esas olduğunu, tövbe siperi ile Allah’a sığınan kulların Allah’ın izniyle Cehennem’den de kurtulacağını, binâenaleyh, insanın ister inansın, ister inanmasın, Allah’ın adâletinin ve rahmetinin, yani Cehennem’in ve Cennetin, kendisi hakkında mutlak hayır getireceğini, öyleyse beşerin görevinin mutlaka Allah’ı bu sıfatlarıyla tanımak ve sevmek olduğunu, Allah’ı bu sıfatlarıyla tanıyan ve seven kimsenin de, Allah’ın izniyle Cehennem’den kurtulacağını ve derecesine göre Allah’ın rahmetine, rızâsına ve Cennetine ulaşacağını müjde ediyor.³

Bedüzzaman, “kabul-ü adem” dediği yok oluşçuluk mesleğinin bir safsatadan ibaret olduğunu ve ispat edilemeyeceğini; ama bir meslek olarak bu yola girenlerin “yokçuluğu” ispat etmekle yükümlü olduklarını, ispat edemedikleri takdirde ise Kur’ân’ın “var oluşçulukla” ilgili bütün beyanlarının hak olduğunu kabul etmek zorunda olduklarını belirtir.⁴

Bedüzzaman’ın referansı şüphesiz Kur’ân’dır. Kur’ân’da Cehennem âyetleri yokluk değil, adeta hayat ve varlık fişkırıyor. İşte bir kaçı:

* “Rablerini inkâr eden kimseler için Cehennem azabı vardır. Ne kötü bir dönüştür o! Oraya atıldıklarında, Cehennem’in gürleyişini işitirler ki, kaynayıp duruyor! Neredeyse öfkeden parçalanacak! Kâfirlerden her bir bölük oraya atıldıkça, onların bekçileri kendilerine sorar: ‘Bu azaptan sakındıran bir peygamber size gelmedi mi?’ ‘Evet!’ derler. ‘Bize bir peygamber geldi! Ama biz onu yalanladık. Allah bize bir şey göndermedi. Siz sapıtmışsınız!’ dedik. ‘Keşke onu dinleseydik!’ derler. ‘Keşke düşünseydik! O zaman şu alev alev yanan Cehennem ehlinden olmazdık!’”⁵

Şimdi Kur’ân’da Cehennem âyetlerinin yokluk değil, adeta hayat ve varlık fişkırıldığını gösteren birkaç âyete daha göz atalım:

* “Rabbimin huzuruna mücrim olarak gelenin cezası cehennemdir. Orada ne ölür, nede yaşar!”⁶

* “Allah’tan korkan öğüt alır. Şakiler ise ondan kaçınır. O, ateşin büyüğüne girecek onlardır. Orada ne ölür, ne de yaşar!”⁷

* “Arkasından onlara bir de Cehennem azabı var. Orada ona Cehennemliklerin yaralarından akan irin ve kan karışımı bir sıvıdan içirilir. Onu yudumlar; fakat boğazından geçmez! Ölüm her yanını kuşatır; fakat ölecek değildir! Arkasından da ağır bir azap vardır.”⁸

* “Orada uğradıkları gamdan ne zaman çıkmak isteseler, her defasında oraya geri

çevrilirler. ‘Yakıcı azabı tadın!’ denir.”9

* “Çılgın bir alev olarak onlara Cehennem yeter! Âyetlerimizi inkâr edenleri ateşe sokacağız. Derilerinin her yanıfında, azâbı tatmaları için onları başka derilerle değıştireceğız. Allah güçlüdür, Hakîm’dır.”10

* “Sizi yakın gelecekteki bir azapla uyardık. O gün kişi elleriyle gönderdiğine bakar. İnkârcı da, ‘Keşke toprak olsaydım!’ der.”11

* “Biz onlara zulmetmedik. Ama onlar zalim kimselerdi. Cehennem’in bekçisine şöyle seslenirler: ‘Ey Malik! Rabbin bizim için yeni bir hüküm versin!’ Malik de: ‘Siz böyle kalacaksınız!’ der.”12

Görüldüğü gibi kâfirler Cehennem’in şiddetli azabını tattıkça pişmanlık yaşarlar, yalanlamakla kendi kendilerine zulmettiklerini anlarlar, değerini bilip peygamberi dinlemediklerine yanarlar; azabın şiddetini gördükçe oradan çıkmak isterler, ‘yok olmak’ değil, yine varlığın bir ifadesi olarak ‘toprak olmak’ isterler veya Allah’ın yeniden bir değerlendirme yapmasını dilerler. Cehennem’in her azabı onlara ölüm acısından daha beterdir aslında; ama ölmezler. Çünkü artık ölüm yoktur. Onlar, azaptan kurtulmak için Rabb-i Zülcelâlin onlar hakkında yeni bir hüküm vermesini istiyorlar. Öyle bir hüküm olmalı ki bu, Cennetle sonuçlanmasın; buna razıdırlar; çünkü yüzleri yok; ama Cehennemden de çıksınlar; hiç değilse azap çekmesinler. Toprak olmaya da razıdırlar. Çünkü o da bir varlık mertebesidir, yokluk değildir. Onu istiyorlar. ‘Toprak olmak’ isteminde ‘Dileme sahibi insan olarak yaratılmaydım, yükümlü olmaydım da bugün azap görmeyeydim’ manası da vardır aslında.

Bir rivayete göre de; Yüce Allah o gün hayvanları da huzura getirecek, birbirlerinden haklarını alıp ödeştirecek ve sonra onlara, “Toprak olun” buyuracak, hepsi toprak olacak. İşte kâfir, bunu gördüğü zaman onlar gibi toprak olmayı isteyecektir.

Üstad Bedüzzaman hazretleri, insanoğlunun fitratında bulunan şiddetli var olmak isteğini tahlil eder ve cennet olsun, cehennem olsun, âhiretin tam da bu isteği karşıladığını beyan eder. Nitekim küçüklüğünde hayalinden, “Sana bir milyon sene ömür ve dünya saltanatı verilmesini, fakat sonunda ademe (yokluğa) ve hiçliğe düşmesini mi istersin? Yoksa baki, fakat adî ve meşakkatli bir bir vücudu mu istersin?” diye sorduğunu; bu soru karşısında, baki, fakat adî ve meşakkatli bir bir vücut da olsa “var olmak” istediğini, yokluğu ve hiçliği istemediğini; bu da olmazsa, hiç değilse “Cehennem de olsa bekanın” mutlak yokluktan ve hiçlikten daha iyi olduğunu 13 kaydetmekle bu âyeti tefsir eder. Burada geçen, “Baki, fakat adî ve meşakkatli bir vücut” ifâdesi, Cehennem ehlinin, “Ey Mâlik! Rabbin bizim için yeni

bir hüküm versin!” ifadesi ile dile getirdikleri istektir. “Cehennem de olsa beka isterim” ifadesi de, insan fitratının Cehennem ve Cennetin dışında üçüncü bir şık olarak adî ve meşakkatli bir vücut şansı olmadığını anlayınca, “yokluk ve hiçlik” şikkına karşı da, Malik’in cevabı doğrultusunda Cehennemde kalmaya çaresiz razı olacağını vurgular.

Dipnotlar:

- 1- Mektûbât, s. 13, 221
- 2- Asâ-yı Mûsâ, s. 43
- 3- Sözlere, s. 69
- 4- Lem’alar, s. 82
- 5- Mülk Sûresi, 67/6-10
- 6- Tâhâ Sûresi, 20/74;
- 7- A’lâ Sûresi, 87/10-13;
- 8- İbrâhîm Sûresi, 14/16, 17;
- 9- Hac Sûresi, 22/22;
- 10- Nisâ Sûresi, 4/55, 56;
- 11- Nebe Sûresi, 78/40;
- 12- Zuhuf Sûresi, 43/76, 77;
- 13- Asâ-yı Mûsâ, s. 37; Sözlere, s. 84